Çocuklarda Mizaç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklarda Mizaç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19008

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklarda Mizaç Ölçe?i (ÇMÖ), 2022 y?l?nda Betül Gökçen Do?an ve ?brahim Yalç?n taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Bu ölçek, çocuklar?n do?u?tan gelen davran??sal ve duygusal tepki stillerini yani **mizaç** özelliklerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsaml? psikometrik analizleri içermekte olup, özellikle Türk kültürüne uygun bir araç sunmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, yap? geçerli?ini desteklemek amac?yla hem aç?mlay?c? hem de do?rulay?c? faktör analizleri kullan?larak yap?land?r?lm??t?r. Güvenirlik çal??malar? ise iç tutarl?l?k katsay?lar? ve test-tekrar test yöntemleriyle desteklenmi?tir. ÇMÖ, 5'li **Likert** tipi bir derecelendirme sistemi kullanmaktad?r (1=Hiçbir zaman - 5=Her zaman).

Anahtar Kelimeler

Çocuk, Mizaç, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik, Psikometri, Geli?im Psikolojisi.

Yazarlar

Betül Gökçen DO?AN, ?brahim YALÇIN

Amaç

Çocuklarda Mizaç Ölçe?i'nin temel amac?, çocuklar?n farkl? geli?im dönemlerinde sergiledikleri mizaç özelliklerini sistematik bir ?ekilde ölçmek ve de?erlendirmektir. Mizaç, bireyin çevreye verdi?i tepkilerde tutarl?l?k gösteren temel duygusal ve davran??sal e?ilimleri ifade etti?inden, bu ölçek psikologlara, e?itimcilere ve ebeveynlere çocu?un geli?imsel ihtiyaçlar?n? ve potansiyel uyum sorunlar?n? anlamada kritik bilgiler sunmay? amaçlamaktad?r.

Ölçek, özellikle Türkiye ba?lam?nda, kültürel geçerli?i yüksek ve standart psikometrik kriterlere uygun bir araç ihtiyac?na cevap vermek üzere geli?tirilmi?tir. Bu sayede, mizaç temelli ara?t?rmalar?n ve klinik uygulamalar?n kalitesinin art?r?lmas? hedeflenmi?tir.

Yap?

Ölçek, çocuklarda gözlemlenen ve do?u?tan gelen kabul edilen temel **mizaç** boyutlar?n? ölçmektedir. Mizaç, genellikle aktivite düzeyi, duygusal yo?unluk, dikkat süresi, adaptasyon yetene?i ve ruh hali gibi farkl? alt boyutlardan olu?ur. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda, bu boyutlar?n Türk çocuk popülasyonunda nas?l birle?ti?i ve ayr??t??? incelenmi?tir.

ÇMÖ'nün nihai yap?s?, hem Aç?mlay?c? hem de Do?rulay?c? Faktör Analizleri sonucunda

ARABPSYCHOLOGY.COM

belirlenen ve çocuk mizac?n?n teorik modelleriyle uyumlu olan faktörlerden olu?maktad?r. Bu faktörler, çocu?un çevresel uyaranlara verdi?i tepkilerin yo?unlu?unu ve süresini kapsamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, kapsaml? istatistiksel yöntemlerle desteklenmi?tir. Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla hem ke?fedici (aç?mlay?c?) hem de do?rulay?c? faktör analizleri uygulanm??t?r.

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA): Maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? belirleyerek ölçe?in teorik yap?s?n? ke?fetmek için kullan?lm??t?r.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen yap?n?n, farkl? bir örneklem üzerinde ne kadar iyi uyum sa?lad???n? göstererek ölçe?in yap?sal geçerli?ini kesinle?tirmi?tir.

Ölçüt Geçerli?i: Ölçe?in, mizaçla teorik olarak ili?kili oldu?u bilinen di?er ölçüm araçlar? veya d??sal kriterlerle olan korelasyonu incelenerek **ölçüt geçerli?i** de sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Çocuklarda Mizaç Ölçe?i'nin **güvenirlik** çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde tutarl?l???n? ve içsel bütünlü?ünü kan?tlam??t?r. Bu kapsamda iki ana yöntem kullan?lm??t?r:

?ç Tutarl?l?k Katsay?s?: Ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü belirlemek için **Cronbach Alfa** iç tutarl?k katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek katsay?lar, maddeler aras?ndaki homojenli?i ve ölçe?in içsel bütünlü?ünü i?aret etmektedir.

Test-Tekrar Test Yöntemi: Ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amac?yla **test tekrar test** yöntemi uygulanm??t?r. Bu yöntem, mizac?n nispeten stabil bir özellik oldu?u varsay?m?n? desteklemektedir.

Faktör Analizi

ÇMÖ'nün psikometrik temeli, detayl? **faktör analizi** süreçlerine dayanmaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi s?ras?nda, maddelerin hangi temel mizaç faktörlerini temsil etti?ini belirlemek amac?yla istatistiksel analizler gerçekle?tirilmi?tir.

?lk a?amada Aç?mlay?c? Faktör Analizi kullan?larak olas? faktör yap?lar? ortaya ç?kar?lm??, ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi ile bu yap?n?n güçlü ve istikrarl? oldu?u kan?tlanm??t?r. Bu ikili yakla??m, ölçe?in yap?sal modelinin sa?laml???n? ve teorik olarak beklendi?i gibi çal??t???n? göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1=Hiçbir zaman - 5=Her zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Ya? Grubu: Geli?tirme makalesinde belirtilen örneklem detaylar? incelenmelidir, ancak genel olarak çocukluk dönemi (Okul Öncesi ve ?lkokul dönemi) hedeflenmektedir.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türk çocuk popülasyonu üzerinde standartla?t?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim veya ebeveyn/ö?retmen bildirimine dayal? envanter (Mizaç ölçekleri genellikle ebeveyn veya bak?c? taraf?ndan doldurulur).

Anahtar Kelimeler

Mizaç, Çocuk Geli?imi, Psikolojik De?erlendirme, Güvenirlik Katsay?s?, Faktör Yap?s?, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Betül Gökçen DO?AN

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: betulgokcen.dogan@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Çocuklarda Mizaç Ölçe?i, 2022 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri ve olas? ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Betül Gökçen DO?AN ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda kullan?m genellikle kaynak gösterilerek serbesttir, ancak ticari veya klinik uygulamalar için izin al?nmas? zorunludur.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? psikometrik verileri DergiPark üzerinden eri?ilebilir durumdad?r: dergipark.org.tr. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan

ARABPSYCHOLOGY.COM

indirilebilir: cocuklarda-mizac-olcegi-toad.pdf.

Kaynaklar

Do?an, B.G. ve Yalç?n, ?. (2022). Çocuklarda Mizaç Ölçe?i'nin geli?tirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 61*, 367-389. doi:10.21764/maeuefd.918524

Çocuklarda Mizaç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Parkta/oyun alan?nda oynarken eve gitme vaktinin geldi?i söylendi?inde a??r? tepki gösterir.
Oynarken komik durumlarda kat?la kat?la güler.

ARABPSYCHOLOGY.COM